

V Zjazd Naukowy PTPI, 22-24 stycznia 2010
***Uzdrowiające rytuały z pogranicza szamanizmu
i buddyzmu tybetańskiego***
dr Marek Kalmus

1. Przedbuddyjski szamanizm (*mi cie* i *bon*) i jego wchłonięcie przez buddyzm tybetański.

- 1.1. Medycyna jako jeden z Dziewięciu Filarów Bonu
- 1.2. Buddyzm jako system medycyny ducha
 - a) Budda jako lekarz ducha
 - b) Budda jako szaman - uzdrowiciel i przewodnik po innych sferach
- 1.3. Stany umysłu a przyczyny chorób
 - a) Koło życia i koncepcja karmana
 - b) Splamienia umysłu (*klesza*) i antidota
 - c) Tybetańska koncepcja skalania (*drib*) i rola strażników
- 1.4. Przyczyny chorób psychicznych wg medycyny tybetańskiej
- 1.5. Tybetańska koncepcja demonów w kulturze i medycynie.
 - a) Relacje między demonami i ludźmi w znanych mitach
 - b) Sposób istnienia demonów:
 - w oparciu o definicję i etymologię
 - w oparciu o poglądy medycyny i psychologii tybetańskiej
 - z punktu widzenia poglądów buddyjskich filozofii pustki: rangtong i szentong
 - złe duchy

2. Stany transowe (*amczi* i *dzhankri*, *loczeni-manipowie*) i transowo-mediumiczne (wyrocznie).

3. Rytuały pokonujące demony

- 3.1. Rytuał *cie* (*gchod*)
- 3.2. *Pho-bar rdo-gchog* – tybetańska ceremonia rozbicia kamienia na brzuchu
[omówienie rytuału ilustrowane fragmentami filmu]
- 3.3. *Nam-mkha* i *mdos* – pułapki na demony

4. Wyrocznie

- 4.1. Wyrocznia Neczung
- 4.2. Media wyroczni w Spiti, jako przykład transowych i posesyjnych stanów szamańskich.
- 4.3. Bhutańska wyrocznia *terda* – wymierająca tradycja przepowiadania i leczenia.
[omówienie rytuału ilustrowane fragmentami filmu]

5. *Amczi* – himalajscy i tybetańscy uzdrowiacze i lekarze

- 5.1. Tradycja *bon*
- 5.2. Medycyna tybetańska

6. Podsumowanie: dawna tradycja a współczesność – szamanizm a medycyna i psychoterapia

- 6.1. Rozróżnienie między „sickness” i „illness” oraz „curing” i „healing”
- 6.2. Znaczenie rytuału
- 6.3. Szaman jako lekarz duszy
 - a) leczenie fizyczne
 - b) leczenie ciała poprzez wpływ na umysł.

Marek Kalmus (Katedra Bliskiego i Dalekiego Wschodu UJ)

dr religioznawstwa, filozof i kulturoznawca orientalny, tybetolog, geolog i podróżnik.

Od trzydziestu lat bada kulturę i sztukę Tybetu i Himalajów. Specjalizuje się w sakralnej sztuce tybetańskiej oraz rytuałach z pogranicza przedbuddyjskiego szamanizmu i buddyzmu tybetańskiego. Od ponad dwudziestu lat dokumentuje także dziedzictwo Thangtonga Gyalpo (Thang-stong rGyal-po) – średniowiecznego tybetańskiego mahasiddhy i „szalonego jogina”, lekarza, metalurga, uniwersalnego artysty, twórcy Acze Lhamo (teatru- opery tybetańskiej) i budowniczego wielkich czortenów, klasztorów oraz wiszących mostów łańcuchowych.

Interesuje się również medycznymi tradycjami Wschodu: medycyną tybetańską, chińską oraz *amchi* - szamańskimi uzdrowicielami z Tybetu i Himalajów.

Marek Kalmus wykłada buddyzm i sztukę tybetańską na Studiach Dalekiego Wschodu na Uniwersytecie Jagiellońskim, oraz buddyjską soteriologię, eschatologię i sztukę buddyjską na studiach podyplomowych „Kultura buddyzmu” na Wydziale Humanistycznym AGH w Krakowie. Od 20 lat organizuje kursy tradycyjnej medycyny chińskiej prowadzone przez wybitnych zagranicznych wykładowców. Prowadzi też własną firmę konsultingową.

Jest autorem licznych artykułów popularno-naukowych i naukowych oraz książek: *Chiny, kuchnia... tajemnice medycyny* (1991, 1992, 1993),

Świadomość zwyczajna, świadomość przebudzona (1995),

Tybet. Wyprawy marzeń (2007),

Tybet, legenda i rzeczywistość (1999, 2008, 2009).

www.integrative.pl